

BERO-OLATUAK: ERANTZUN KOLEKTIBOA

Posted on 19/06/2026 by Naider

Klima-aldaketarekin bizikidetza berri baterako prestatzen hasi gara. Aldaketa honek eguraldi-gorabeherari aurre egiteko gure erantzun-gaitasuna indartzea eskatzen digu, eta txira eta izpilua eskura hartuta ateratzera behartzen gaitu.

Umore-puntua alde batera utzita, egia da hotz- eta bero-olatuak —datorren igande, ekainaren 21erako iragarritakoa bezalakoak— zorabioak eragin, gaixotasunak larritu eta heriotza ere ekar dezaketela.

Euskadin [2026ko Bero Planaren](#) inguruan hiru alarma mota daude: **alerta horia, laranja alerta** eta **gorri alerta**. Alarma horietako bat aktibatu aurretik prestakuntzak existitzen direnean funtzionatzen du babes-sareen sareak. Alerta horiak informatu eta eskalada prestatzen du. Laranja alertak erreferentziatzeko babesguneak eta pertsona kalteberak jarraitzeko protokoloak aktibatzen ditu. Gorri alarmak sarea babes publikoko dispositibo indartua gisa jartzen du martxan. Aktibatzea ez da kasualitate hutsez irekita dagoen ekipamenduaren borondate onaren mende egon behar; adostua, komunikatua eta koordinatua egon behar du.

Udalek ere badute beren herritarrak artatzeko erantzukizuna: zerbitzu publikoaren lurralde-kapilartasunagatik, gertutasunagatik eta tokiko ezagutzagatik.

Lehena da zure udalerriko Bero Plana nola aktibatu eta eskalatu jakitea: Euskalmetek bidalitako alerta-mezuak nola zabaldu, nola antolatu barne mailan eta udalez gaindiko erakundeekin erantzun-protokoloak aktibatzeko, freskatzeko eta osasun-laguntzarako tokiak eskaintzeko, aldi berean beroa metatzen duten gainazalak murrizteko eta itzal-azalerak handitzeko neurriak aplikatzen diren bitartean —landareezkoak izan zein ez.

Beroa, hotza edo uholdeak ez dira une egokian agertzen. Paradoxikoki, abuztu bateko igande batean eguerdian edo negu-gau batean gertatzen dira, sarri, ahul gauden orduan eraso nahi baligu bezala.

Garrantzitsua da introspekzio-ariketa bat egitea eta bero-olatu inpaktuak non eta nola gertatu diren aztertzea, URAk uholde-agertoki estatistikoak lantzen dituen bezala, ahal den neurrian aurre egin behar diogun mehatxuaren maila neurtzeko.

Bero-kolpeak hondartzean jo zaitzake —eta sarritan gertatzen da—, itsasoa aurrean, iturri bat ehun pausora eta salbatzaile bat eskubian izan arren: hain zuzen ere, eguzki-ordu gehien jasotzen duen eremua da.

Gai hauek tokiko beste sail batzuekin planifikatzea funtsezkoa da —osasuna, larrialdiak eta segurtasuna— erantzun koordinatua antolatzeko. Nork irekiko ditu eraikin publikoak laranja alertako igandean? Nork bidaliko ditu komunikazio prebentiboak? Nola lagunduko diegu pertsona kaltebeiei? Galdera horiek administrazio bakoitzeko teknikari eta erantzule politikoek aurretiaz erantzunda eduki behar dituzte.

Bero-olatu egunetan merkataritza-gunera joaten diren herritarrak daude. Beste batzuek hondartza, mendia edo parkea nahiago dituzte haurrekin; zinema, liburutegia edo hiri-zentrora joaten direnak ere badaude. Beroak jo zaitzakeen edozein tokitan, erantzun kolektibo baten premia izango duzu.

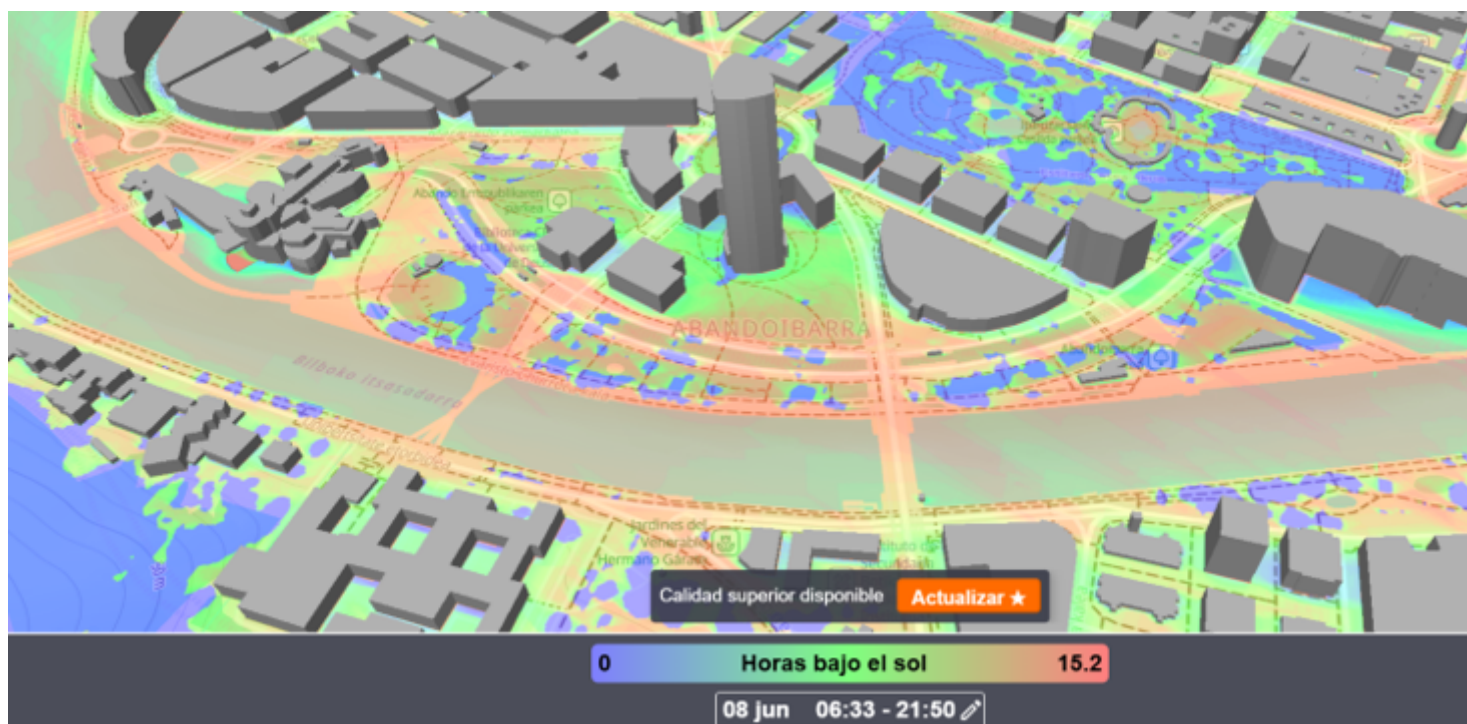
Gaizki sentitzen bazara, eskatu ur baso bat taberna batean, laguntza farmazian edo eseri une batez gertuen dagoen denda klimatizatuan. Ez dute osasun-laguntza ordezkatu, baina erantzun-protokoloan parte har dezakete nola egin jakinez gero.

Mikrobabesgune deitu diezaiegun, edo nahi dugun bezala. Garrantzitsuena da enpresak, elkarteak eta aliatuak sare handiago batean txertatzea, auzokideak barne hartzea eta kontzientzia kolektiboa berreskuratzea, aurre egin behar diogun klima-larrialdiari aurre egiteko armamentua gisa.

Hiria nola begiratzen den: itzala, kalteberatasuna eta ibilbideak

Babesguneak diseinatzeak hiri begiratzea eskatzen du aldi berean hiru geruzekin: non bizi edo ibiltzen den populazio kalteberaena, non dauden benetako harrera-gaitasuna duten espazioak eta zein ibilbidek ahalbidetzen duten beraiengana iristea eguzki-esposizio txikienarekin. Sarea indartsuagoa da eraikineak, espazio berdeak, iturburuak, itzala, oinezkoen ibilbideak eta gertutasuneko eragileak konbinatzen dituenean.

[ShadeMap](#) bezalako tresnek eguzki-intzidentzia handieneko hiri-eremuak bistartzeko laguntzen dute, eta itzalari, ur-puntuei, seinaleztapenari, bankuei, ibilbide erosoari eta bereziki esposatutako inguruneen buruzko erabakiak hartzen lagundu dezakete.

1. irudia. Itzala, ibilbideak eta atseden-puntuak lehentasunezko hiri-eguzkitasunaren irakurketa-adibidea.

Klima-babesgune bat ez da alertarekin iritsi eta inprobisatzen; kolektiboki prestatzen da, beroak estutzen duenean hiriak hobeto zainduz.

Fuentes y referencias

- [Euskadiko Klima-Babesguneen Sarea](#) — Ihobe
- [Euskadiko Klima-Babesguneen Sareko Gida](#) — Ihobe
- [Gasteizko klima-babesguneak](#) — Gasteizko Udala
- [Gasteizko Bero Plana](#) — Gasteizko Udala
- [Euskadiko 2026ko Bero Plana](#) — Eusko Jaurlaritza

Ohar metodologikoa: testua klima-babesguneen sareei, bero-plangintzari eta hiri-irakurketa-tresnerei buruzko erreferentzia ofizial eta udalerrietakoan oinarritzen da. ShadeMapen aipamena orientagarria da eta ez ditu neurketa mikroklimatikorik, osasun-irizpiderik edo tokiko analisi teknikorik ordezkatzeko.

NAIDERek zer ekar dezakeen

NAIDERek administrazio publikoak lagundu ditzake klima-babesguneen sareak kontzeptualizatzen, diseinatzen eta ezartzen: irizpideen definizioa, espazioen identifikazioa, kalteberatasunaren eta eguzkitasunaren lurralde-irakurketa, kartografia operatiboa, mikrobabesguneen aktibatzea, komunikazio-materialak eta bero-denboraldiren osteko sarearen ebaluazioa.

Irudia: Sudeep deep

